



Факултет педагошких наука  
Универзитета у Крагујевцу, Јагодина

Ружица Ж. Петровић

# Логика



**Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина**

Ружица Ж. Петровић

# ЛОГИКА



Јагодина

2021

*Издавач*

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу  
Јагодина, Милана Мијалковића 14

*За издавача*

Проф. др Виолета Јовановић

*Уредник*

Проф. др Весна Трифуновић

*Рецензенти*

Проф. др Бранкица Поповић  
Проф. др Миломир Ерић

*Дизајн корица*

Проф. Слободан Штетић

*Технички уредник*

Владан Димитријевић

*Лекцијура и корекцијура*

Мср Марија Ђорђевић

*Тираж*

150

*Штампа*

Donat Graf d.o.o.  
Београд

ISBN 978-86-7604-202-9

Реализацију овог истраживања финансијски је подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (бр. уговора 451-03-9/2021-14/ 200140).

Наставно-научно веће Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, одобрило је објављивање ове публикације одлуком број 01-764/1 од 26. 2. 2021. године.

## САДРЖАЈ

|  |           |
|--|-----------|
| Предговор .....                                      | 7         |
| <b>I КРАТКА ИСТОРИЈА ЛОГИКЕ .....</b>                | <b>9</b>  |
| ОДРЕЂЕЊЕ ЛОГИКЕ .....                                | 15        |
| ПИТАЊА И ЗАДАЦИ .....                                | 16        |
| <b>II ОБЛИЦИ ЛОГИЧКОГ МИШЉЕЊА .....</b>              | <b>17</b> |
| ПОЈАМ .....  | 17        |
| Одређење појма .....                                 | 17        |
| Садржај, обим и досег појма .....                    | 18        |
| Однос садржаја и обима појма .....                   | 19        |
| ВРСТЕ ПОЈМОВА .....                                  | 19        |
| Појмови по предметима мисли .....                    | 19        |
| Индивидуални и класни појмови .....                  | 20        |
| Универзални, партикуларни и сингуларни појмови ..... | 20        |
| Апстрактни и конкретни појмови .....                 | 21        |
| Категоријални појмови .....                          | 22        |
| <b>ОДНОСИ ПОЈМОВА .....</b>                          | <b>23</b> |
| Хијерархијски однос појмова .....                    | 23        |
| ДЕФИНИШИТЕ – ДИФЕРЕНЦИРАЈТЕ – ИЛУСТРУЈТЕ .....       | 25        |
| <b>III ЛОГИЧКИ СУД .....</b>                         | <b>27</b> |
| Појам и структура суда .....                         | 27        |
| Предикативни суд .....                               | 27        |
| ВРСТЕ ПРЕДИКАТИВНИХ ТЕОРИЈА СУДА .....               | 28        |
| Теорија супсумције по обиму .....                    | 28        |
| Теорија идентитета по обиму .....                    | 29        |
| Теорија идентитета по садржају .....                 | 29        |
| Теорија иманенције .....                             | 29        |
| ВРСТЕ СУДОВА .....                                   | 30        |
| ВРСТЕ СУДОВА ПО ПРЕДМЕТУ .....                       | 30        |
| Атрибутивни .....                                    | 30        |
| Релациони .....                                      | 30        |
| Процесуални .....                                    | 31        |
| Судови именовања .....                               | 31        |

|   |    |
|---|----|
| СУДОВИ ПО ЛОГИЧКОМ САДРЖАЈУ .....                                 | 31 |
| Судови по квалитету .....   | 31 |
| Судови по квантитету .....  | 32 |
| Судови по модалитету .....  | 32 |
| Комбиновани судови .....  | 33 |
| СУДОВИ ПО СТРУКТУРИ .....   | 35 |
| Прости судови .....   | 35 |
| Сложени судови .....  | 35 |
| Спојеви судова и њихова истиносна вредност .....                  | 36 |
| Односи међу судовима и истиносна вредност (логички квадрат) ..... | 38 |
| ПИТАЊА И ЗАДАЦИ .....   | 42 |
| <b>IV ЗАКЉУЧИВАЊЕ У ЛОГИЦИ</b> .....                              | 43 |
| ВРСТЕ ЗАКЉУЧИВАЊА ПРЕМА ЛОГИЧКОМ САДРЖАЈУ .....                   | 46 |
| Традуктивно закључивање .....                                     | 46 |
| Индуктивно закључивање .....                                      | 47 |
| Непосредно закључивање .....                                      | 50 |
| Посредно дедуктивно закључивање .....                             | 55 |
| Скраћени и сложени облици закључивања .....                       | 62 |
| ПИТАЊА И ЗАДАЦИ .....   | 64 |
| <b>V ГРЕШКЕ У ЛОГИЧКОМ МИШЉЕЊУ</b> .....                          | 65 |
| Грешке језичко-мисаоне неодређености .....                        | 65 |
| Грешке ирелевантности .....                                       | 67 |
| Грешке неоснованих полазних ставова .....                         | 69 |
| Грешке у извођењу доказа .....                                    | 70 |
| Паралогизми, софизми, парадокси .....                             | 71 |
| ПИТАЊА И ЗАДАЦИ .....   | 75 |
| <b>ЛИТЕРАТУРА</b> .....   | 77 |
| <b>ИНДЕКС ИМЕНА</b> .....   | 79 |
| <b>ПОЈМОВНИК</b> .....  | 81 |
| <b>БЕЛЕШКА О АУТОРУ</b> .....                                     | 87 |

*Свом юрофесору лојике, гр Драјолуђу Живковићу*



## ПРЕДГОВОР

Уџбеник *Логика* је тематски и садржајно усклађен са наставним садржајем предмета Логика на студијским програмима основних академских студија на Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, те је, у првом реду, намењен студентима тог факултета у циљу савладавања наставног програма изборног курса Логика. После двадесет година од прекида изучавања логике на овом факултету, овај предмет ће поново бити инкорпориран у систем наставе, чиме ће задобити оно место у образовању учитеља и васпитача које му припада.

Садржај књиге конципиран је тако да ће омогућити студентима увођење у основна теоретска знања из формалне логике, оспособљавање за дефинисање елементарних форми логичког мишљења, препознавање логичких заблуда, разобличавање облика погрешне аргументације, овладавање правилма исправног закључивања и начином њихове примене у свакодневном животу и професионалном раду.

Метод излагања заснован је на комбинацији теоретских објашњења и практичких илустрација. На крају сваког поглавља осмишљена су питања и задаци као инструмент за проверу знања и подстицај за мисаоне вежбе. Књига садржи индекс имена и речник основних логичких појмова.

Захвална сам својој академској заједници која је омогућила финансирање и објављивање овог рукописа, нарочито члановима Центра за издавачку делатност који су обавили све припремне радње за његово публиковање. Изражавам захвалност и рецензентима иза чијег стручног суда стоји вишегодишње искуство у реализацији наставе логике, као и мср Марији Ђорђевић на пажљивој лекторској обради рукописа и на врло корисним сугестијама.

2. фебруар 2021.

*Aybar*

Уџбеник је написан уз поштовање свих критеријума неопходних за излагање проблема у једној филозофској дисциплини каква је логика. Његово објављивање значајно ће помоћи заинтересованим студентима који желе да поправе своја знања и вештине везане за логичко мишљење.

Избор литературе је релевантан за проблеме који се у уџбенику анализирају, али пружа и потребну ширину, тако да свако ко жели да се о проблемима логике упозна више него што то један уџбеник омогућава, може пратећи ову литературу то и да уради.

*Проф. др Миломир Ерић*

У уџбенику је наглашена важност садржаја формалне логике, систематски и зналачки изложених у рукопису, који представљају будућу пропедеутику у области педагошке науке. Као такав, он је примењив како у сфери свеколиког научног истраживања и аргументације, тако и у свакодневном животу и професионалном раду.

Коришћена литература је адекватна, референтна и актуелна јер обухвата логичка дела од њеног настанка до наших дана. Поред тога, заступљена је и актуелна литература домаћих аутора, што указује на високу свест аутора о потреби развоја и актуализације логике у нас.

*Проф. др Бранкица Поповић*

